

ВІДГУКИ. РЕЦЕНЗІЇ. ПОВІДОМЛЕННЯ

Цитування:

Афоніна О. С. Рецензія на монографію О. В. Фрайт «Музично-вербальна еміненість: виміри та парадигми». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал.* 2021. № 1. С. 242-243.

Afonina O. S. (2021). Review to the monograph by O. V. Frajt "Musical-verbal eminence: dimensions and paradigms". *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 1, 242-243 [in Ukrainian].

*Афоніна Олена Сталівна,
доктор мистецтвознавства,
професор, професор кафедри хореографії
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1627-6362>
aolena7@gmail.com*

РЕЦЕНЗІЯ**на монографію О. В. Фрайт «Музично-вербальна еміненість: виміри та парадигми»**

У сучасному мистецтвознавстві все частіше спостерігаються процеси диференціації та науково-термінологічної інтеграції. Монографія Оксани Фрайт безпосередньо пов'язана із глобальним еволюціонізмом гуманітаристики, де музично-вербальна еміненість розкривається через взаємозв'язки й взаємовплив музики й слова у програмних фортепіанних композиціях, вокальному мистецтві, «музичній» прозі. Аналізуючи специфіку музичної програмності, у монографії особливої уваги заслуговує музична номеносфера, музично-вербальна еміненість (термін Г.-Г. Гадамера) – кроскультурне взаємовищення та взаємопрезентування музики і слова, музичного мистецтва і літератури.

Спираючись на концепцію відомого американського літературознавця Стівена Пола Шера, запропоновано авторський принцип еміненітних зв'язків музики й слова у різних вимірах: від традиційного (програмова музика, вокальна музика), крізь менше вивчені («музична» проза, музична критика й публіцистика письменників), до невивчених раніше (белетристика музикантів, музичних ідіом у статтях про образотворче мистецтво, проекція музичних заголовків літературних творів на їхній художній зміст).

Зразки програмової української фортепіанної музики отримали оригінальне визначення з лексемою «музична номеносфера літературних заголовків». На основі порівняльного аналізу поезій С. Чарнецького та П. Карманського з тотожними музичними заголовками запроваджено нові термінологічні диференціації музичного екфразису у літературній творчості.

Музично-вербальна еміненість презентована з наскрізними творчими «конструктами». Універсальним принципом, звичайно, представлено мімезис. Ментально-художня основа музично-вербальної еміненності визначена національним пісенним фольклором. Антиципаційна дуальність музично-вербальної еміненності ґрунтовно підкріплена музично-критичними письменницькими спробами й літературно-публіцистичними надбаннями митців, які свій творчий досвід перенесли у музичні заголовки, що, в свою чергу, виокремило номеносферу як особливий індикатор вербальної «музикалізації».

Така послідовність спрямовує реципієнтів (слухачів, виконавців, читачів і дослідників) до герменевтики музично-вербальної еміненності. Хоча еміненні тексти завжди володіють певним авторитетом, їхній смисловий потенціал

довершений, вони є зразками, до яких постійно звертаються. Тому у монографії представлені музично-літературні зразки відомих митців І. Франка, О. Олеся, М. Лисенка, С. Людкевича, А. Кос-Анатольського, Н. Нижанківського.

Вищесказане зумовлює актуальність теми представленої для рецензування монографії О. В. Фрайт «Музично-вербальна еміненість: виміри та парадигми» [1]. Об'єктом свого дослідження О. В. Фрайт визначає експліцитні та імпліцитні прояви музично-вербальних діалогів у просторі української культури. Відповідно, мета монографії сформульована автором на рівні спроби долучитися до «дискурсивної поліфонічності», спирається на музикознавчі й суміжні естетико-філософські, культурологічні, мистецтвознавчі, літературознавчі, мовознавчі наукові джерела для доведення еміненетних результатів взаємодії музики й слова в кількох органічних сполученнях-вимірах. [1, 9].

Визначена О. В. Фрайт мета дослідження зумовлює структуру монографії, що складається з п'яти розділів, які послідовно розкривають сутність музично-вербальної еміненетності на зразках фортепіанної і вокальної музики українських композиторів, української «музичної» прози, музичній критиці й публіцистиці українських митців.

У *першому розділі* монографії О. В. Фрайт актуалізується науково-джерельна база з проблем програмної музики в аспекті мистецтвознавчого дискурсу. *Другий розділ* монографії О. В. Фрайт зосереджений на виявленні музично-вербальної еміненетності в українській вокальній музиці, де симбіоз

музики й поезії знаходить оригінальне втілення в творчості І. Франка, О. Олеся та А. Кос-Анатольського, Н. Нижанківського, М. Лисенка, С. Людкевича.

Еміненетний вимір української «музичної» прози розкривається у *третьому розділі* монографії, підкріплюючись зразками малої прози Д. Віконської, В. Домонтовича, У. Кравченко. Парадигми музично-вербальної еміненетності характерні й для музичної критики й публіцистики, що ґрунтовно презентовано у *четвертому розділі* монографії. Особливу увагу привертає звернення авторки до еміненетності музичної номеносфери на матеріалі літературної творчості С. Чарнецького у *п'ятому розділі* монографії.

Сказане визначає практичну цінність рецензованої монографії О. В. Фрайт «Музично-вербальна еміненетність: виміри та парадигми», задану органікою входження її матеріалів до курсів теорії та історії культури, музичної культурології, історії мистецтва у вищій ланці музичної, культурологічної та мистецької освіти України.

Література

1. Фрайт О. В. Музично-вербальна еміненетність: виміри та парадигми: монографія. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2020. 494 с.

*Стаття надійшла до редакції 29.10.2020
Отримано після доопрацювання 10.11.2020
Прийнято до друку 16.11.2020*